

різні спільноти.

Розуміння динамічної взаємодії між групами та колективами є необхідним для розгадки складнощів людського суспільства. Заглиблюючись у ці поняття, ми отримуємо глибоке розуміння суті суспільного буття, проливаючи світло на фундаментальні сили, які формують нашу взаємодію, переконання та прагнення. Крізь призму груп і колективів ми мандруємо складним гобеленом людства, оцінюючи хитромудрі нитки, які пов'язують нас разом у величезній тканині суспільства.

Список використаних джерел

1. Горностай П. П., Слюсаревський М. М., Татенко В. О., Титаренко Т. М., Хазратова Н. В. (2018). *Основи соціальної психології*. Київ : Талком. (дата звернення: 05.10.2023).

2. Коваленко А., Корнев Н. (2006). *Соціальна психологія*. Київ: Геопринт. (дата звернення: 05.10.2023).

3. Бех І. Д. (2012) *Особистість у просторі духовного розвитку* : навч. посіб. Київ : Академвидав. 256 с. (дата звернення: 05.10.2023).

4. Пілат Н. І. Психологічні чинники групової згуртованості в трудовому колективі (2016). *Актуальні проблеми психології*. С. 360–368 (дата звернення: 05.10.2023).

ЗАХАРОВА Н. Ю., канд. екон. наук, доц.,

СРЕМЕНКО О. О.,

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького,

м. Запоріжжя

РИНОК ПРАЦІ В УМОВАХ ВІЙНИ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Внаслідок повномасштабного вторгнення Російської Федерації Україна опинилася в надзвичайних умовах, що спровокували кардинальні зміни в усіх сферах життя та діяльності людини, включаючи і ринок праці. З початку 2023 року триває поступове його відновлення в Україні, проте безробіття залишається вищим за період до початку війни та набуває ознак структурного явища. Незважаючи на високий рівень безробіття приватний бізнес стикається із браком кваліфікованих працівників, відчувається дефіцит окремих спеціальностей, хоча серед зареєстрованих безробітних 43% мають вищу освіту, а в деяких великих містах ця кількість досягає

60% і вище.

Зараз на ринок людського капіталу в Україні суттєво впливає міграція. Кількість українців, які мають статус тимчасового захисту в Європі, наразі складає 5,14 млн осіб. Ще близько 250 тисяч біженців переїхали до США та Канади. Внутрішня міграція, особливо в центральні та західні області країни, також спричиняє дисбаланс на ринку праці. При цьому у відносно безпечних регіонах зростає внутрішня конкуренція на деякі посади. Станом на літо 2023 року дуже багато кандидатів відгукуються на вакансії й охоче спілкуються з рекрутерами. Якщо у перші 4-6 місяців війни пошукачі здебільшого демпінгували по своїх зарплатних очікуваннях, то зараз їхні вимоги повернулись до довоєнного рівня [1]. Війна також прискорила знецінення людського капіталу, спричинивши значну колективну психологічну травму. Це, в свою чергу впливатиме на зниження продуктивності праці.

У звіті «Future of Jobs 2023» Всесвітнього економічного форуму виділені ключові тенденції на ринку праці протягом наступних п'яти років, в якому взяли участь 803 компанії, зайняті в 45 економіках світу [2]. Виділимо ті, які безпосередньо стосуватимуться України після закінчення війни.

1) Різноманітність, рівність та інклюзія [1] акцентує увагу на тому, щоб роботодавці були готові приймати до своїх команд працівників, які зазнали втрат або пережили психологічні труднощі під час війни. При цьому необхідно застосовувати ефективні методи їх підтримки задля забезпечення адаптації.

2) Інвестиції в навчання персоналу, оскільки з ряду причин значна кількість людей буде змушена перекваліфікуватися або опановувати нові спеціальності. Компанії повинні розвивати програми підвищення кваліфікації для залучення та утримання персоналу.

3) Політика держави щодо технічної та вищої освіти має бути спрямована на підтримку та розвиток людських ресурсів для реконструкції та інноваційних перетворень у національній економіці.

4) Міграційна політика повинна забезпечити створення сприятливих умов та мотивацію для повернення біженців, забезпечивши адекватну оплату праці, безпечне робоче середовище, високий рівень державної підтримки.

Серед професій, які будуть затребувані після війни, слід виділити ті, які пов'язані з відбудовою країни, а саме – інженери, будівельники, енергетики тощо. При цьому зростає попит на фахівців із фізичного і ментального здоров'я.

Отже, формування майбутнього ринку праці залежить від багатьох чинників та вимагає активних заходів для адаптації до нових реалій, як від держави, так і від

бізнесу.

Список використаних джерел

1. Лип'ятських А. Війна, зарплати і дискримінація: 10 запитань про ринок праці в Україні. URL: <https://happymonday.ua/10-zapytan-pro-rynok-pratsi-v-ukrayini>.

2. Future of Jobs Report 2023. URL: https://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2023.pdf.

КИЯН С. В.,
РИБАЛКО О. М., канд. екон. наук, проф.,
Запорізький національний університет,
м. Запоріжжя

ПСИХОЛОГІЧНІ МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ КОМАНДИ В ОРГАНІЗАЦІЇ

В сучасному бізнес-середовищі, яке постійно змінюється та розвивається, створення та розвиток ефективних команд – це стало критичним викликом для компаній будь-якого розміру та галузей, так як стало дуже актуальним питанням. Команди є важливими будівельними блоками для досягнення стратегічних цілей, стимулювання інновацій і у свою чергу забезпечення стійкої конкурентної переваги. Психологічні методи відіграють важливу роль у формуванні та розвитку команд в організаціях, вони допомагають встановити спільні цілі, покращити спілкування, також розвинути лідерські якості та зміцнити згуртованість. Команди роблять більше, ніж просто роблять внесок у спільну мету. Вони формують інноваційну культуру, яка підтримує стабільність і розвиток у теперішньому та майбутньому.

Дуже важливим є розуміння психологічних нюансів – створення команди завжди починається з глибокого розуміння психологічних аспектів учасників. Кожна особистість має власні потреби, цінності, мотивацію і комунікативні навички. Розуміння цих аспектів допомагає лідерам підібрати оптимальний склад команди та максимізувати її потенціал [1].

Засадовими складовими будь-якої команди є спільна мета та бачення. Команда повинна розуміти свою роль у досягненні глобальних цілей організації. Психологічні методи допомагають створити глибокий зв'язок між особистими [2].

Лідери команд мають великий вплив на їхню ефективність. Психологічні методи допомагають лідерам розвивати навички спілкування, емпатії та психологічної